

Viss sekretess i mål enligt konkurrensskadelagen

Sammanfattning

Utskottet föreslår att riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen och lag om ändring i konkurrensskadelagen.

Genom lagändringen i offentlighets- och sekretesslagen införs en ny sekretessbestämmelse. Den nya bestämmelsen innebär att sekretess gäller för uppgift i en handling som en domstol får för prövning av om handlingen omfattas av editionsplikt i ett konkurrensrättsligt skadeståndsmål. Lagändringen i konkurrensskadelagen innebär att en parts rätt att ta del av en sådan handling begränsas.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 april 2018.

Det har inte väckts någon motion med anledning av propositionen.

Behandlade förslag

Proposition 2017/18:43 Viss sekretess i mål enligt konkurrensskadelagen.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	4
Ärendet och dess beredning.....	4
Propositionens huvudsakliga innehåll	4
Utskottets överväganden.....	5
Sekretess och partsinsyn vid viss domstolsprövning enligt konkurrensskadelagen	5
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag	8
Propositionen	8
<i>Bilaga 2</i>	
Regeringens lagförslag	9

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

Sekretess och partsinsyn vid viss domstolsprövning enligt konkurrensskadelagen

Riksdagen antar regeringens förslag till

1. lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400),
2. lag om ändring i konkurrensskadelagen (2016:964).

Därmed bifaller riksdagen proposition 2017/18:43 punkterna 1 och 2.

Stockholm den 25 januari 2018

På konstitutionsutskottets vägnar

Andreas Norlén

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Andreas Norlén (M), Hans Ekström (S), Annicka Engblom (M), Veronica Lindholm (S), Jonas Millard (SD), Marta Obminska (M), Per-Ingvar Johnsson (C), Agneta Börjesson (MP), Dag Klackenberg (M), Emanuel Öz (S), Fredrik Eriksson (SD), Tina Acketoft (L), Mia Sydow Mölleby (V), Tuve Skånberg (KD), Laila Naraghi (S), Petter Löberg (S) och Suzanne Svensson (S).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I proposition 2017/18:43 Viss sekretess i mål enligt konkurrensskadelagen föreslår regeringen en ändring i dels offentlighets- och sekretesslagen (2009:400), dels konkurrensskadelagen (2016:964).

Regeringen redovisar i propositionen ärendets beredning fram till dess att propositionen beslutades. Av denna redovisning framgår i huvudsak följande.

Den 5 december 2014 publicerades Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/104/EU av den 26 november 2014 om vissa regler som styr skadeståndstalan enligt nationell rätt för överträdelse av medlemsstaternas och Europeiska unionens konkurrensrättsliga bestämmelser, fortsättningsvis benämnt direktivet. Direktivet har genomförts i svensk rätt genom en ny lag, konkurrensskadelagen (2016:964), och genom vissa följdändringar i annan lagstiftning. Konkurrensskadelagen och lagändringarna trädde i kraft den 27 december 2016 (prop. 2016/17:9, bet. 2016/17:NU6, rskr. 2016/17:19).

Under beredningen av det ärendet stod det klart att en fråga om sekretess i samband med en begäran om edition enligt konkurrensskadelagen behövde övervägas ytterligare. Detta kunde emellertid inte ske inom ramen för det då aktuella lagstiftningsärendet (prop. 2016/17:9 s. 73).

I propositionen behandlar regeringen frågor om sekretess och partsinsyn vid domstolsprövning av viss begäran om edition i skadeståndsmål enligt konkurrensskadelagen.

Lagrådet har granskat lagförslagen. Lagrådet har inga invändningar mot förslagen.

Det har inte väckts någon motion med anledning av propositionen.

En förteckning över de behandlade förslagen finns i bilaga 1. Regeringens lagförslag finns i bilaga 2.

Propositionens huvudsakliga innehåll

I konkurrensskadelagen finns bestämmelser om skriftligt bevis som kompletterar rättegångsbalken. Dessa bestämmelser anger att vissa typer av handlingar inte behöver företes eller tillhandahållas som bevis i en rättegång om skadestånd på konkurrensrättslig grund. Huruvida en viss handling är av sådan typ kan prövas av domstol. Vid den prövningen får domstolen, enligt direktivet, inte ge andra parter eller tredje parter tillgång till handlingen.

I propositionen föreslås att sekretess ska gälla hos domstol för uppgift i en handling som domstolen fått för en sådan prövning. Sekretess ska gälla om inte domstolen finner att uppgiften i handlingen ska företes eller tillhandahållas. Samtidigt föreslås att en parts rätt att ta del av en sådan handling begränsas.

Utskottets överväganden

Sekretess och partsinsyn vid viss domstolsprövning enligt konkurrensskadelagen

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) och konkurrensskadelagen (2016:964).

Bakgrund

Konkurrensskadelagen (2016:964), förkortad KSL, innehåller bestämmelser om ersättning till följd av en överträdelse av konkurrensrätten (1 kap. 1 §).

Rättegångsbestämmelser för domstolarnas handläggning av ett konkurrensrättsligt skadeståndsmål finns i 5 kap. KSL, lagen (2016:188) om patent- och marknadsdomstolar och rättegångsbalken.

Enligt den s.k. processuella editionsplikten finns det i vissa fall en skyldighet att visa en handling som kan antas ha betydelse som bevis i ett mål. Rättegångsbalkens bestämmelser om skriftligt bevis och editionsplikt finns i 38 kap. För konkurrensrättsliga skadeståndsmål finns särskilda bestämmelser om skriftligt bevis och editionsplikt i 5 kap. 4–8 §§ KSL.

Genom bestämmelserna i 5 kap. KSL föreskrivs för konkurrensrättsliga skadeståndsmål vissa begränsningar i möjligheten till edition och skriftlig bevisning i förhållande till vad som gäller enligt rättegångsbalken. Således omfattar inte editionsplikten i konkurrensrättsliga skadeståndsmål, såvitt nu är av intresse, handlingar som finns hos en konkurrensmyndighet och som utgörs av förklaringar inom ramen för ett eftergiftsprogram eller förlikningsinlagor (5 kap. 5 § första stycket 1 och 2 KSL).

I 5 kap. 6 § första stycket första meningen KSL finns en bestämmelse som ska hantera den situationen att det råder delade meningar i ett konkurrensrättsligt skadeståndsmål i frågan om en handling är undantagen editionsplikten enligt 5 kap. 5 § första stycket 1 eller 2 KSL, dvs. om handlingen finns hos en konkurrensmyndighet och utgör en förklaring inom ramen för ett eftergiftsprogram eller en förlikningsinlaga. I sådana fall följer det av bestämmelsen att innehavaren av handlingen är skyldig att överlämna handlingen till domstolen för prövning av frågan om handlingen är undantagen från edition eller inte. Vid denna prövning får domstolen inte ge någon annan tillfälle att yttra sig än konkurrensmyndigheten eller den som upprättat handlingen (5 kap. 6 § första stycket andra meningen KSL).

Enligt sista meningen i artikel 6.7 i direktivet får domstolen under inga omständigheter ge andra än den berörda konkurrensmyndigheten och den som

upprättat handlingen tillgång till ett bevis som är undantaget från edition. I 5 kap. 6 § andra stycket första meningen KSL föreskrivs därför att rätten, om den vid sin prövning finner att en handling är undantagen från editionsplikten, omedelbart ska återlämna den.

Bestämmelserna i 5 kap. KSL påverkar inte möjligheten för enskilda att med stöd av offentlighetsprincipen begära att få ta del av allmänna handlingar hos domstolen eller rätten till partsinsyn.

Propositionen

En ny sekretessbestämmelse införs i OSL

Av propositionen framgår att när en handling i ett konkurrensrättsligt skadeståndsmål har kommit in till domstolen för prövning enligt 5 kap. 6 § KSL av om handlingen omfattas av editionsplikt eller inte, utgör den en allmän handling. Detta innebär att var och en kan begära att få ta del av handlingen med stöd av offentlighetsprincipen. Vid sin prövning av en begäran om utfående av allmän handling har domstolen att göra en bedömning av om uppgifter i handlingen omfattas av någon bestämmelse om sekretess i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400), förkortad OSL, eller om handlingen, helt eller delvis, kan lämnas ut.

Regeringen anför att den bestämmelse i OSL som i första hand blir aktuell i detta sammanhang är 36 kap. 2 § som gäller sekretess för uppgifter om affärs- eller driftförhållanden. Regeringen bedömer att den bestämmelsen inte ger ett tillräckligt sekretesskydd för att uppfylla kravet i artikel 6.7 sista meningen i direktivet, nämligen att domstolen under inga omständigheter får ge andra parter eller tredje parter tillgång till handlingarna. Regeringen bedömer att inte heller andra bestämmelser i OSL är tillräckliga för att uppfylla direktivets krav. Regeringen anser därför att en ny sekretessbestämmelse, 36 kap. 5 a § OSL, bör införas. Enligt regeringen bör den nya bestämmelsen utformas så att när en domstol får en handling för prövning enligt 5 kap. 6 § KSL gäller sekretess för uppgift i handlingen om inte domstolen finner att uppgiften ska företes eller tillhandahållas.

Rätten till partsinsyn begränsas i KSL

I propositionen anges att en allmän princip är att en part i ett tvistemål har rätt att ta del av vad motparter och andra tillför målet (partsinsyn). Därmed uppkommer enligt regeringen frågan om en part i ett konkurrensrättsligt skadeståndsmål, oaktat den föreslagna sekretessbestämmelsen i 36 kap. 5 a § OSL, har rätt att ta del av en handling som är föremål för domstolens prövning enligt 5 kap. 6 § första stycket KSL.

Regeringen anför att för att den föreslagna sekretessbestämmelsen i 36 kap. 5 a § OSL fullt ut och otvetydigt ska uppfylla direktivets krav i artikel 6 sista meningen, bör rätten till partsinsyn uttryckligen begränsas. Så kan enligt regeringen lämpligen ske genom att det i 5 kap. 6 § första stycket KSL

föreskrivs att en part har rätt att ta del av en handling som är föremål för prövning enligt den bestämmelsen endast i den utsträckning rätten finner att handlingen ska förete eller tillhandahållas. Den föreslagna ändringen innebär att den rätt till insyn i målet som tillkommer en part inte gäller beträffande i paragrafen angivna handlingar under den tid domstolens prövning pågår och därefter, om inte domstolen finner att handlingen, eller en del av den, ska förete eller tillhandahållas.

Utskottets ställningstagande

Utskottet anser att riksdagen av de skäl som anförs i propositionen bör anta regeringens lagförslag.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2017/18:43 Viss sekretess i mål enligt konkurrensskadelagen:

1. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).
2. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i konkurrensskadelagen (2016:964).

BILAGA 2

Regeringens lagförslag

1 Förslag till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)

Härigenom föreskrivs att det i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) ska införas en ny paragraf, 36 kap. 5 a §, och närmast före 36 kap. 5 a § en ny rubrik av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

36 kap.*Prövning av viss fråga om skriftligt bevis**5 a §*

Får en domstol en handling för prövning enligt 5 kap. 6 § konkurrensskadelagen (2016:964) gäller sekretess för uppgift i handlingen.

Sekretessen gäller inte om domstolen finner att uppgiften ska företes eller tillhandahållas.

Denna lag träder i kraft den 1 april 2018.

2 Förslag till lag om ändring i konkurrensskadelagen (2016:964)

Härigenom föreskrivs att 5 kap. 6 § konkurrensskadelagen (2016:964) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

5 kap.

6 §

Om det vid prövningen av om en handling ska företes eller tillhandahållas görs gällande att handlingen är en sådan som avses i 5 § första stycket 1 eller 2, är den som yrkandet riktas mot, efter begäran av den som framställt yrkandet, skyldig att överlämna handlingen till rätten för prövning av frågan. Vid denna prövning får rätten inte ge någon annan tillfälle att yttra sig än konkurrensmyndigheten eller den som upprättat handlingen.

Om det vid prövningen av om en handling ska företes eller tillhandahållas görs gällande att handlingen är en sådan som avses i 5 § första stycket 1 eller 2, är den som yrkandet riktas mot, efter begäran av den som framställt yrkandet, skyldig att överlämna handlingen till rätten för prövning av frågan. Vid denna prövning får rätten inte ge någon annan tillfälle att yttra sig än konkurrensmyndigheten eller den som upprättat handlingen. *En part har rätt att ta del av handlingen endast i den utsträckning rätten finner att den ska företes eller tillhandahållas.*

Finner rätten att handlingen är undantagen från skyldigheten att förete eller tillhandahålla skriftlig handling ska handlingen omedelbart återlämnas. Innehåller handlingen även uppgifter som inte omfattas av undantaget ska rätten behålla ett utdrag ur handlingen med dessa uppgifter.

Vid prövningen av skyldigheten enligt första stycket att överlämna handlingen till rätten är 38 kap. 4, 5 och 7 §§ rättegångsbalken tillämpliga.

Denna lag träder i kraft den 1 april 2018.